

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2012-05-04
meddelad i
Nacka Strand

INKOM
LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN

2012-05-07

DNR: 531-1350-2012
inf ms/p.B

SÖKANDE

Nynäshamns kommun, 149 81 Nynäshamn

Ombud: Advokat Thomas Carlberg, Alrutz' Advokatbyrå AB, Box 7493,
103 92 Stockholm

SAKEN

Omprövning och nedläggning av markavvattningsföretag i Nynäshamns kommun

Avrinningsområde: 62/63

AnläggningsID 36031

Koordinater: N:6541004 E:667417

N:6541174 E:667062

DOMSLUT

1. Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937 och Elfviken torrlägningsföretag år 1943 ska ha den omfattning och utformning och det deltagande som framgår av domsbilaga 1.
2. Kostnaderna för framtida underhåll av Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937 och Elfviken torrlägningsföretag år 1943 ska fördelas i enlighet med bilaga 5 och 7 i domsbilaga 1.
3. Elfviken torrlägningsföretag år 1887 ska läggas ned och samfälligheten ska upphöra.
4. Nynäshamns kommun och Trafikverket får efter anläggande av erforderliga fördröjningsmagasin släppa ut dagvatten till Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937 och Elfviken torrlägningsföretag år 1943.
5. Rensmassor ska läggas upp och planeras ut i anslutning till diket på sådant sätt att ytavrinning kan ske. Fastighetsägare får inte uppföra plantering, stängsel eller liknande som kan försvåra underhållet av torrlägningsföretagen. Om en fastighetsägare ändå vidtar sådana åtgärder, ska fastighetsägaren betala merkostnaderna för underhållet.

Dok.Id 273001

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104	Augustendalsvägen	08-561 656 00	08-561 657 99	måndag – fredag
131 26 Nacka Strand	20	E-post: mmmd.nacka@dom.se		08:30-16:00
		www.nackatingsratt.domstol.se		

110 Dom 531-1350-2012

BAKGRUND

Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937 och Elfviken torrlägningsföretag år 1943 (markavvattningsföretag) är belägna i Nynäshamns kommun. Torrlägningsföretagen ligger söder om Ösmö trafikplats i Nynäshamns kommun, både uppströms och nedströms väg 73. I detta område finns även ett äldre markavvattningsföretag, Elfviken torrlägningsföretag år 1887.

Nynäshamns kommun planerar för en utbyggnad av Vansta industriområde och Ösmo samt för en ny exploatering söder om väg 225. I samband med detta väntas vattenflödet öka, vilket kommunen vill reglera genom en omprövning av torrlägningsföretagen.

Kommunen ansökte i oktober 2009 om omprövning av Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937 och Elfviken torrlägningsföretag år 1943.

Domstolen förordnade en markavvattningssakkunnig i målet med stöd av 7 kap. 21 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Den sakkunnige har i oktober 2011 gett in en utredning.

YRKANDEN

Kommunen yrkar i ansökan i oktober 2009 omprövning av Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937 och Elfviken torrlägningsföretag år 1943. Kommunen yrkar även, enligt ett förslag i sakkunnigutredningen, att Elfviken torrlägningsföretag år 1887 ska läggas ner och samfälligheten upphöra.

Kommunen yrkar vidare ändrad utformning av markavvattningarna och omräkning av kostnadsfördelningen samt att kommunen ska delta i 1937 och 1943 års torrlägningsföretag.

BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN

Sakkunnigutredningen, med yttrande och förslag till beslut, återges i huvudsak i domsbilaga 1.

Den sakkunnige föreslår

- att utformningen av Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937 och Elfviken torrlägningsföretag år 1943 anpassas efter befintliga förhållanden,
- att framtida underhåll fördelas enligt uppdaterade kostnadsfördelningslängder, och
- att Elfvikens torrlägningsföretag 1887 ska läggas ned och samfälligheten upphöra, eftersom företaget ersatts av Elfviken torrlägningsföretag år 1943.

Torrlägningsföretagens omfattning framgår av bilaga 2 och 3 till sakkunnigutredningen.

Av sakkunnigutredningen framgår vidare följande. Inga fysiska åtgärder föreslås. Eftersom inga fysiska åtgärder föreslås redovisas inga miljökonsekvenser. Omprövningen av torrlägningsföretagen medför inga ersättningar.

Den sakkunnige har med anledning av förändringar i fastighetsbilden och ägo-förhållanden uppdaterat kostnadsfördelningslängderna för framtida underhåll. Vid omräkningen har dessa principer tillämpats:

- Båtnaden enligt 1937 och 1943 års förrättningar ligger till grund för kostnadsfördelningen.
- Båtnaden följer marken. Vid ändrade fastighetsförhållanden fördelas båtnaden i förhållande till de nya fastighetsgränserna.
- Vägområdet för väg 73 likställs med en fastighet.

De uppdaterade kostnadsfördelningslängderna framgår av bilaga 5 och 7 till utredningen. I bilaga 6 och 8 till utredningen redovisas uppdaterade värderingslängder.

Den sakkunnige föreslår att företagens namn ska vara oförändrade.

KOMMUNENS YTTRANDE ÖVER UTREDNINGEN

Kommunen instämmer i sakkunnigutredningens förslag till beslut och delar även i övrigt den sakkunniges bedömningar. Kommunen anser att utredningen kan läggas till grund för domstolens avgörande.

INKOMNA YTTRANDEN

Länsstyrelsen i Stockholms län har i ett yttrande inte haft några synpunkter på omprövningen av företagen eller sakkunnigutredningen. Inga andra remissinstanser eller sakägare har yttrat sig i målet.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen avgör målet utan huvudförhandling med stöd av 22 kap. 16 § andra stycket miljöbalken.

Den markavvattningssakkunnige har i utredningen lämnat förslag som innebär att utformningen av Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937 och Elfviken torrlägningsföretag år 1943 anpassas efter befintliga förhållanden. Den sakkunnige har även föreslagit uppdaterade kostnadsfördelningslängder för företagen.

Domstolen konstaterar att det inte har gjorts några invändningar mot föreslagna ändringar i utformningen av och deltagandet i företagen, och inte heller mot de uppdaterade kostnadsfördelningslängderna. Ingen av delägarna i Elfvikens torrlägningsföretag år 1887, som är desamma som i Elfvikens torrlägningsföretag år 1943, har invänt mot förslaget att 1887 års företag läggs ned.

Mark- och miljödomstolen bedömer att det inte finns något hinder mot den yrkade omprövningen av torrlägningsföretagen i enlighet med förslaget i sakkunnigutredningen. Kommunens yrkanden ska därför bifallas i enlighet med vad som

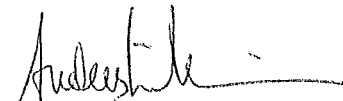
framgår av domslutet. Det finns också förutsättningar att besluta att Elfvikens torrlägningsföretag 1887 ska läggas ned och att samfälligheten för detta företag ska upphöra.

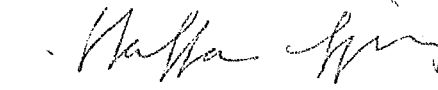
Kommunen och Trafikverket bör ges möjlighet att släppa ut dagvatten till torrlägningsföretagen. Av avsnitt 13 i sakkunnigutredningen framgår att företagen har begränsad kapacitet att ta emot ytterligare flöden. Det ska därför, enligt den sakkunniges förslag, anges att sådant utsläpp av dagvatten får ske efter anläggande av erforderliga fördröjningsmagasin.

I domslutet ska också anges vissa villkor för markanvändningen enligt förslaget i avsnitt 16 i sakkunnigutredningen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 2 (DV425)

Överklagande senast den 25 maj 2012.

Anders Lillienau

Staffan Ljung

I avgörandet har deltagit rådmannen Anders Lillienau och tekniska rådet Staffan Ljung.

Vattenenheten

Nacka Tingsrätt
Mark och miljödomstolen
Box 1104
131 26 Nacka Strand

Sakkunnigutredning

Målnummer

Nacka tingsrätts mål M 5291-09

Saken

Ansökan om omprövning av "Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937" och "Elfviken torrlägningsföretag år 1943"

Län: Stockholm län

Kommun: Nynäshamn

Sökande

Nynäshamns kommun

Sakkunnig förordnad av miljödomstolen

Tilla Larsson, Jordbruksverket Vattenenheten, Alnarp

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida
1. Saken	3
2. Miljödomstolens förordnande	3
3. Yttrande	3
4. Förslag till beslut	3
5. Läge	3
6. Bakgrund	3
7. Äldre vattenrättsliga prövningar	4
8. Befintliga förhållanden	5
9. Planer	5
10. Samråd	5
11. Yrkanden	6
12. Företagens omfattning	6
13. Kapacitetsfrågor	7
14. Miljökonsekvenser	8
15. Kostnadsfördelningslängd framtida underhåll	8
16. Restriktioner i markanvändning	10
17. Ersättningar	10
18. Sakägare och motstående intressen	10
19. Kostnad för utlåtaget	10
20. Organisation	10
21. Benämning	11
Bilageförteckning	11

1. SAKEN

Nynäshamns kommun planerar för en utbyggnad av Vansta industriområde och Ösmo, och även för en ny exploatering söder om väg 225. I samband med detta förväntas vattenflödet öka, vilket kommunen vill reglera genom omprövning av torrlägningsföretagen.

2. MILJÖDOMSTOLENS FÖRORDNANDE

Mark och miljödomstolen, har 2010-05-04 förordnat mig som markavvattningssakkunnig i rubricerat mål för att avge yttrande enligt Lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, 7 kap 29§, dvs utformning, vilka som ska delta och varje delägars andelstal.

3. YTTRANDE

- a. Jag föreslår att utformningen anpassas efter befintliga förhållanden, se moment 12.
- b. Jag har tagit hänsyn till de yrkanden och förslag som har framställts inför och under utredningen, se moment 11, och föreslår bifall till alla.
- c. Jag föreslår att framtida underhåll fördelas enligt uppdaterade kostnadsfördelningslängder, se moment 15, och kostnaden för sakkunnig enligt moment 19.
- d. Eftersom "Elfvikens torrlägningsföretag från 1887" ersatts av det nyare "Elfvikens torrlägningsföretag av år 1943" anser jag att 1887-års företag ska upphöra.

4. FÖRSLAG TILL BESLUT

- Utformning fastställs i enlighet med den som redovisas i moment 12.
- Kommunen får släppa ut dagvatten efter fördröjning, se moment 13.
- Trafikverket får släppa ut dagvatten efter fördröjning, se moment 13.
- Kostnadsfördelning för framtida underhåll fastställs, se moment 15 (bilaga 5 och 7).
- Restriktioner i markanvändning enligt moment 16.
- Företagen benämns även fortsättningsvis "Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937" och "Elfviken torrlägningsföretag år 1943", se moment 21.
- "Elfviken torrlägningsföretag år 1887" läggs ner så att markavvattningstillståndet inte längre gäller och samfälligheten upphör, se moment 12.

5. LÄGE

De aktuella torrlägningsföretagen ligger söder om Ösmo trafikplats i Nynäshamns kommun, både uppströms och nedströms väg 73, se översiktskarta bilaga 1.

6. BAKGRUND

Dagvattnet från Vansta industriområde avvattnas till det s.k. Grytdiket, som efter omvägar leder fram till väg 225, under väg 73 och vidare till Älviken. Kommunen har även planerat för ny exploatering i Ösmo och i området söder om väg 225. Dagvatten från dessa områden kommer att avledas samma väg.

Kommunen är medveten om att bäcken inte har kapacitet för att utöver avrinningen från jordbruksmarken även avleda allt dagvatten. Syftet med förrättningen är att få klarlagt

vilka åtgärder som behövs för att dagvattnet ej ska ställa till skada. Det ska också fastställas hur underhållsansvaret ska fördelas mellan jordbruket och dagvattenintresset.

7. ÄLDRE VATTENRÄTTSLIGA PRÖVNINGAR

De markavvattningsföretag som berörs har markerats på översiktskartan, bilaga 1, och plankarta finns som bilaga 2 och bilaga 3. Här har även markerats de littera och sektionsbeteckningar som används i detta yttrande, tillika de som använts i förrättningarna.

"Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937"

Detta företag har tillkommit i samband med laga syn för att förbättra markavvattningen. Den fastställda utformningen är ett huvuddike (A-B-C, E-F) och ett sidodike (B-D). Huvuddiket är främst ett öppet dike men rörlagt på två sträckor, och sidodiket är öppet. Sträckan C-E är oreglerad och ingår inte i företaget. Företaget är arkiverat på länsstyrelsen som akt 832. Plan- och profilritning samt utlåtande finns bifogat ansökan.

"Elfviken torrlägningsföretag år 1887"

Detta företag har tillkommit i samband med laga syn för att förbättra markavvattningen. Det benämndes "Sänkning af sjön Elfviken samt dikning af sankar marker till Nynäs, Björsta, Kläfstå, Källberga, Sittersta mfl inom Osmo socken, Sotholms härad af Stockholms län upprättad år 1887", i detta utlåtande har jag kallat det "Elfviken torrlägningsföretag år 1887". Den fastställda utformningen är två öppna dike, ett till och ett från Älviken. Företaget är arkiverat på lantmäteriet som akt ÖSMO 141.

"Elfvikens torrlägningsföretag år 1943"

Detta företag har tillkommit i samband med laga syn för att förbättra markavvattningen. Den fastställda utformningen består av ett öppet huvuddike till Älviken (F-E) och ett dike från Älviken (A-B-C), samt ett litet sidodike (B-D). Genom företaget utfördes en fördjupning av diken från 1887 års nivå. Företaget är arkiverat på länsstyrelsen som akt 1072. Plan- och profilritning samt utlåtande finns bifogat ansökan.

Trafikverkets tillstånd

En anpassning av "Elfvikens torrlägningsföretag år 1943" erfordrades för ny väg 73 och den nya trafikplatsen vid Ösmo (mål nr M17211-05). Miljödomstolen lämnade tillstånd till Trafikverket att utföra omgrävningar av diken och till två trummor om vardera Ø1000 under ny väg 73. Då den nya vägtrumman ligger längre söderut har trummans vattengång valts så att de låga markerna väster om vägen inte får en sämre torrläggning än tidigare.

Trafikverket fick även tillstånd att ersätta diket väster om väg 73 med ett nytt dike upp till och längs väg 225. Den övre delen av torrlägningsföretaget har samtidigt fyllts igen och ersatts med ett nytt ersättningsdike längre österut.

Vägdagvattnet kommer att utjämnas i tre magasin vid normala högvattenflöden, men det går inte att utläsa hur hänsyn ska tas till den extra hydrauliska belastningen av vägdagvattnet som kommer att belasta "Elfviken torrlägningsföretag år 1943". Det framgår inte heller hur vägens påverkan på det framtida underhållet ska regleras.

Trafikverket har även en vattendom från 1998 där det ingår en omläggning av diket nedströms Älviken, den s.k. Kvarnbäcken, på två sträckor (mål nr M34/98).

Vattendom Muskan

Det finns en vattendom för bortledning av vatten från Muskan till Älviken med 300-600 l/s (D141/1952). Kommunen fick rätt att öka kapaciteten i "Elfvikens torrlägningsföretag år 1943" samt att vidta övriga erforderliga åtgärder för att den från Muskan bortledda vattenmängden skulle kunna tillföras diket utan att medföra försämrade torrläggning. Dessutom gavs tillstånd till en ny kulvert Ø600 invid befintlig under Klövstavägen och utbyte av brotrummor till Ø1200. Transiteringen av vatten har idag upphört.

8. BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

Vansta industriområde avvattnas i ett grävt dike åt sydost. På vägen ansluter även ett dike som avvattnar ett område norr om väg 225. På Nibble 1:1 finns ett lågt markområde som i tidigare utredningar föreslagits för utjämningsmagasin. På fastigheten Gryt 1:2 är diket sprängt som en smal fåra genom en yttlig bergrygg. Denna förträngning orsakar enligt uppgift översvämning under våren inom den södra delen av Nibble 1:1. Efter förträngningen fortsätter diket och ansluter till "Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937". Via Trafikverkets diken och ledningar leds vattnet under väg 73 till "Elfvikens torrlägningsföretag år 1943".

"Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937"

Den del av sidogrenen som ligger uppströms väg 225 har rörlagts. Det finns ingen annan avvikelse från tillståndet. Det bör noteras att sträckan mellan C och E inte ingår i torrlägningsföretaget. Diket är väl underhållet undantaget den sista, rörlagda, sträckan som har rasat igen. Detta skulle efter samrådsmötet åtgärdas av torrlägningsföretaget.

"Elfvikens torrlägningsföretag år 1943"

Trafikverket och kommunen har i enlighet med givna tillstånd flyttat och rörlagt delar av torrlägningsföretaget med en avvikelse. Istället för två trummor Ø1000 har Trafikverket lagt tre st trummor Ø800 under väg 73. Diket är väl underhållet, men det finns en del slam som ansamlats bl.a. vid byggandet av ny väg 73.

9. PLANER

Förutom exploateringen av Vansta industriområde pågår planarbete för Ösmo Station, Ösmo Centrum, Nibble och på Vansta 5:2. Öster om väg 73 och söder om väg 225 planeras bostadsområdet Källberga, se översiktskarta bilaga 1.

Samordning ska ske i dagvattenfrågor och dagvattnet ska enligt kommunen hanteras enligt deras dagvattenpolicy, främst genom lokalt omhändertagande. Jag menar att det även är viktigt att lämna tillräckligt med utrymme i nya planer för ytterligare utjämning av dagvatten, antingen som magasin eller översvänningsområde, samt bevaka tillgängligheten för underhåll av vattenanläggningar.

Även området söder om väg 225, på fastigheten NIBBLE 1:1 är föremål för en tänkt utbyggnad. När detta blir aktuellt kan det vara nödvändigt att "Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937" läggs ned så att kommunen kan utnyttja hela det naturliga lågstråket för fördröjning av dagvatten med översvänningsmöjligheter.

10. SAMRÅD

Eftersom inga fysiska åtgärder föreslås har inget samråd gjorts med Länsstyrelsen.

Sökanden och övriga sakägare

Samtliga delägare i torrlägningsföretagen samt fastighetsägare längs Grytdiket uppströms torrlägningsföretaget var kallade till samråd och sammanträde i Folkets Hus i Nynäshamn den 18 april 2011. Kallelsen och protokoll från sammanträdet återfinns som bilaga 4.

11. YRKANDEN

Sökandens yrkanden

Enligt ansökan yrkar sökande omprövning av "Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937" och "Elfvikens torrlägningsföretag år 1943" avseende deltagande i båda torrlägningsföretagen med en förändrad utformning och kostnadsfördelning.

Övriga yrkanden

Fastighetsägaren till SITTESTA 1:6 har yrkat att slippa delaktighet då den del av hans fastighet som ligger på båtnadsmark har ersatts av vägområde för väg 73.

Kommunen har så länge transitering av vatten skett stått för hela underhållskostnaden på diket ned till Älviken. Då detta nu upphört yrkar den att torrlägningsföretaget ska stå för framtida underhåll såsom före transiteringen.

Styrelsen har påtalat att Trafikverket ska rensa upp slam som ansamlats pga vägbygget.

Delägarna i torrlägningsföretagen yrkar att kostnadsfördelningslängd för framtida underhåll ska uppdateras efter aktuell fastighetsbild och ägoförhållanden, och fastställas.

Trafikverket yrkar att diket på sträckan söder om Älviken där det har flyttats, ska ingå i "Elfvikens torrlägningsföretag år 1943".

Kommunen yrkar att den sträcka som är rörlagd vid Brohagen ska ingå i "Elfvikens torrlägningsföretag år 1943".

12. FÖRETAGENS OMFATTNING

Sektionsbeteckningar och littera anges enligt förrättningarna, se plankartor, bilaga 2 och bilaga 3.

"Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937"

Sträckan uppströms väg 225, mellan sektion 23+00 och 24+30 (D), har rörlagts och ska utgå ur företaget och övergå till fastigheten Nibble 1:1. I övrigt ändras inte den fastställda utformningen.

Kommunen får efter fördröjning släppa ut dagvatten till företaget i sektion 8+84 (F) och i sektion 23+00.

"Elfvikens torrlägningsföretag år 1943"

Den fastställda utformningen ändras i enlighet med senare erhållna tillstånd:

Mellan sektion 27+40 (F) och 25+00 (inloppsdiket) har diket fyllts igen. Denna sträcka ska utgå ur företaget. Ansvar för underhåll av ersättningsdiket ska åligga Trafikverket.

Mellan sektion 7+10 och 4+50 (inloppsdike) finns 2 st Ø600, och över dessa ett ytligt dike. Denna utformning ska ersätta den tidigare som var ett öppet dike.

Mellan sektion 2+50 och 4+00 (utloppsdike) och mellan sektion 11+50 och 13+00 (utloppsdike) har Trafikverket flyttat diket i sidled för anpassning till väg 73. Dessa sträckor ska ingå i företaget och ersätta den tidigare sträckningen.

Trafikverket får släppa ut dagvatten från deras fördröjningsmagasin.

”Elfvikens torrlägningsföretag år 1887”

Detta företag läggs ner så att markavvattningsstillståndet inte längre gäller och samfälligheten upphör. Båtnadsområdet är i stort detsamma som för 1943-års företag och delägar-kretsen densamma.

13. KAPACITETSFRÅGOR

”Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937”

Torrlägningsföretaget är dimensionerade för en specifik avrinning om 1,5 l/s,ha vilket motsvarar en normal högvattenföring på 0,29 m³/s, vilket ungefär motsvarar flödet vid ett sk 5-årsregn. Även utan någon dagvattenbelastning sker översvämningar vid perioder med större nederbörd.

”Elfvikens torrlägningsföretag år 1943”

Torrlägningsföretagets inloppsdike är ursprungligen dimensionerat för en specifik avrinning om 1,25 l/s,ha vilket motsvarar en normal högvattenföring på 0,68 m³/s, vilket ungefär motsvarar flödet vid ett sk 5-årsregn. På 50-talet fördjupades diket och kapaciteten ökades till närmare 3 l/s,ha med anledning av transitering av vatten. Eftersom den nu har upphört finns här ”ledig” kapacitet.

Anslutning av dagvatten

Avloppsvatten (dagvatten från verksamhetsområde räknad dit) får anslutas till ett markavvattningsföretag om det är lämpligt, t.ex. om det finns tillräcklig kapacitet. Det är inte rimligt att dimensionera dagvattensystemen för all nederbörd, varför det kommer tillfällen då dagvatten bräddar från magasin och diken. För att inte medföra negativ påverkan är huvudprincipen att dagvatten ska fördröjas till det flöde som markavvattningsföretaget är dimensionerat för innan utsläpp sker. Det kan också bli aktuellt med erosionsskydd och reglering av skador pga att dagvatten bräddar från magasin.

Exploateringen av Vansta industriområde, Ösmo station och Nibble 1:1 ligger inom avrinningsområdet till Grytdiket. Det kan därför anses som lämpligt att efter fördröjning leda dagvatten till Grytdiket från dessa områden.

Exploateringen av Vansta 5:2 och Ösmo centrum ligger delvis utanför avrinningsområdet till Grytdiket. Ska allt dagvatten ledas till Grytdiket måste hårdare krav ställas på fördröjning från dessa områden.

Avrinningen från Väg 73 ligger inom avrinningsområdet till Älviken, och ska avledas dit. Det definieras inte som avloppsvatten, men ska fördröjas innan utsläpp sker till diket.

Utförda beräkningar

För att dimensionera dagvattensystem och utjämningsmagasin har kommunen låtit Structor och Grontmij utföra beräkningar för Vansta respektive Ösmo, och utredningarna är bifogade till ansökan.

Structors utredning visar att Grytdiket inte har kapacitet för att ta emot allt dagvatten från de planerade områdena, utan en utjämning erfordras. De har därför föreslagit ett magasin som dimensionerats för att fördröja dagvattnet från Vansta industriområde till ett sk 5-års regn, vilket innebär att magasinet kommer att brädda och öka flödet i Grytdiket statistiskt sett vart 5:e år. Samtidigt som kommunen ska anlägga dagvattenmagasinet, behöver den säkerställa funktionen och underhållet av diken till och från magasinet. Dessa diken går över flera fastigheter. Antingen nyttjas det befintliga diket eller så anläggs ett nytt från magasinet rakt österut till "Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937".

Grontmij's har räknat med att exploateringen i Ösmo vid ett sk 5-årsregn ska belasta systemet ned till Grytdiket med dagvatten om $0,35 \text{ m}^3/\text{s}$, förutom den naturliga avrinningen om $0,13 \text{ m}^3/\text{s}$. Detta kan jämföras med det flödet som diket B-C är dimensionerat för, nämligen $0,15 \text{ m}^3/\text{s}$, vilket är betydligt lägre. Grontmij föreslår att trumman under väg 225 ska ersättas med en ny trumma med kapacitet att avleda det beräknade dagvattenflödet. Detta skulle innebära att problemen flyttas nedströms och att dagvattnet oftare kommer att orsaka översvämningar söder om väg 225.

Det är inte rimligt att öka kapaciteten i Grytdiket, dels för att det delvis är sprängt och dels för att det finns begränsningar i systemet nedströms. Vid ett sk 5-årsregn kommer de befintliga trummorna i torrlägningsföretaget att orsaka dämning. Efter företaget sker avvattningen i Trafikverkets diken och ledningar till "Elfvikens torrlägningsföretag år 1943", och dessa är inte heller dimensionerade för den ökade dagvattenbelastningen. Den enda rimliga lösningen anser jag är att fördröja dagvattnet.

Finns det inte möjlighet att anordna fördröjningsmagasin norr om väg 225 kan det vara lämpligt att lägga ned torrlägningsföretaget och bygga om och utnyttja hela lågstråket för fördröjning av dagvatten med översvämningssamlingar. Alternativet är att kommunen anlägger en egen dagvattenledning under väg 73, från exploateringen till "Elfvikens torrlägningsföretag år 1943" där kapaciteten är högre.

Vägtrummor

Dimensionerna på de vägtrummor som finns inom torrlägningsföretagens sträckning är väl utredda för anpassning till dagens förhållanden och orsakar ingen dämning. De är därmed inte dimensionerade för en ökad dagvattenbelastning.

14. MILJÖKONSEKVENSER

De detaljplaner som berörs har varit utgångspunkt i detta yttrande. Som underlag i mitt arbete har jag haft miljökonsekvensbeskrivningen för väg 73 delen Älgviken Fors om torrlägningsföretag. Då inga nya åtgärder föreslås redovisas inga miljökonsekvenser.

15. KOSTNADSFÖRDELNING FÖR FRAMTIDA UNDERHÅLL

Med anledning av förändringar i fastighetsbild och ägoförhållanden har en uppdatering av kostnadsfördelningslängden gjorts. Följande principer har tillämpats vid omräkningen:

1. Båtnaden enligt 1937 och 1943 förrättning ligger till grund för kostnadsfördelningen.
2. Båtnaden följer marken. Vid ändrade fastighetsförhållanden fördelas båtnaden i förhållande till de nya fastighetsgränserna.
3. Vägområdet för väg 73 likställs med en fastighet.

På plankartorna, bilaga 2 och bilaga 3, har begränsningslinjen för torrlägningsföretagets båtnadsområde lagts in. För detaljredovisning av ägofigurer hänvisas till företagens plankartor i respektive förrättning.

Kommunen avleder dagvatten till torrlägningsföretagen, direkt eller efter fördröjning. Om kommunen har verksamhetsområde för dagvatten, betraktas dagvattnet som avloppsvatten enligt miljöbalken. Kostnaderna för framtida underhåll ska fördelas mellan avloppsintresset (dagvatten) och markavvattningsintresset i förhållande till vattnets mängd och beskaffenhet, vilket innebär en delaktighet för huvudman för VA. För att få fram underlag för fördelningen ställs de beräknade dagvattenmängderna i relation till dikenans normala högvattenföring, se moment 13. Dagvattnets beskaffenhet likställs i detta fall med vad som är normalt i diken.

Om kommunen lyckas fördröja dagvattnet så att det uppträder likt det naturliga flödet som företaget har dimensionerats för, får de ingen delaktighet för mängd utan mer efter vad som är skäligt med avseende på deras nytta av att systemet nedströms underhålls regelbundet.

"Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937"

Detta företag har två avdelningar som vardera går till 100 %. Avdelning I omfattar sträckan A-B-C och B-D, och avdelning II omfattar sträckan E-F. En reviderad kostnadsfördelningslängd finns som bilaga 5, och värderingslängd som bilaga 6. I kostnadsfördelningslängden finns en kolumn för avdelning I, en för avdelning II och i den sista finns fördelning av gemensamma kostnader för hela företaget. Underhållet av trummor åligger även fortsättningsvis respektive väghållare.

Då dagvattnet från Vansta ska fördröjas i ett magasin till motsvarande dimensionerande flöde, ger detta ingen delaktighet för mängd. Däremot har kommunen en nytta av avdelning II. Jag anser det skäligt att kommunen i Avdelning II ska ha 30 % av kostnaderna för framtida underhåll och resten, 70 %, fördelas inom torrlägningsföretaget enligt uppdaterad kostnadsfördelningslängd.

Enligt Grontmij's utredning kommer utsläppet av dagvatten från Ösmo och området norr om väg 225 att öka flödet. Om dagvattnet från Ösmo fördröjs i ett magasin uppströms väg 225 till motsvarande dimensionerande flöde, ger detta ingen delaktighet för mängd. Däremot har kommunen en nytta av avdelning I. Jag anser det då skäligt att den i Avdelning I ska ha 30 % av kostnaderna för framtida underhåll och resten, 70 %, fördelas inom torrlägningsföretaget enligt uppdaterad kostnadsfördelningslängd.

Om ingen fördröjning sker och dimensionen på trumman under väg 225 ökas innebär det en ökad belastning. Detta ger detta en delaktighet för mängd utifrån följande fördelning:

Avloppsintresse (dagvatten)	0,35 l/s	ger 73 %
Markavvattningsintresse	0,13 l/s	ger 27 %

Jag anser det skäligt att kommunen i detta fall, dvs utan fördröjning, i Avdelning I ska ha 75 % av kostnaderna för framtida underhåll och resten, 25 %, fördelas inom torrlägningsföretaget enligt uppdaterad kostnadsfördelningslängd. Eftersom detta alternativ innebär ökad risk för skadliga översvämningar, utgår jag från att kommunen och fastighetsägaren till NIBBLE 1:1 är överens om reglering av skador.

"Elfvikens torrlägningsföretag år 1943"

1943 års förrättning innebär en fördjupning av diken, och båtnadsområdet var något mindre än vid 1887 års förrättning. Enligt 1943 års förrättning ska därför kostnaderna för

framtida underhåll fördelas med 50 % enligt 1887 års fördelningslängd och med 50 % enligt 1943 års fördelningslängd. Denna avvägda kostnadsfördelningslängd finns som bilaga 7, och värderingslängd som bilaga 8. I dessa redovisas längder för båda företagen. Underhållet av trummor åligger även fortsättningsvis respektive väghållare.

Under de år som kommunen har transiterat vatten från Muskan till Älviken har de stått för drift- och underhållskostnader av diket ned till sjön. Då transiteringen upphört är det skäligt att denna sträcka som tidigare ska underhållas av torrlägningsföretaget.

Det framgår inte av ansökan för väg 73 hur det framtida underhållet påverkas och kommer att regleras pga den ökade hydrauliska belastningen av vägdagvatten. Jag föreslår att ett avtal upprättas mellan torrlägningsföretaget och Trafikverket om delaktighet. Trafikverket får en procentuell andel i kostnaderna för framtida underhåll, och resten fördelas inom torrlägningsföretaget enligt kostnadsfördelningslängden.

Diket belastas med dagvatten via Grytdiket, men detta hanteras i "Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937". Men även på denna östra sida om väg 73 planeras ny exploatering. Arbete pågår med en detaljplan för Källberga och det är troligt att ytterligare exploatering blir aktuell med dagvattenutsläpp till torrlägningsföretaget.

I första hand ska fördröjning ske till dimensionerande flöde. Om ingen fördröjning sker ska kommunen i samband med nya detaljplaner och dagvattenutsläpp, utföra beräkningar för en procentuell andel i kostnaderna för framtida underhåll enligt avsnittet ovan.

Om kommunen inte inrättar ett verksamhetsområde för dagvatten, är dagvattenutsläppen att betrakta som markavvattning. I detta fall ska exploatören redovisa fördröjning eller utföra beräkningar för en procentuell andel i kostnaderna för framtida underhåll enligt avsnittet ovan. Om exploatören inte avser att stå kvar som ansvarig är det lämpligt att bilda en samfällighet som kan hantera dagvatten och delaktighet i torrlägningsföretaget.

Innan företaget belastas med dagvatten måste avtal slutas mellan torrlägningsföretaget och kommunen/exploatören. De får då, precis som Trafikverket, en procentuell andel i kostnaderna för framtida underhåll. Resten fördelas inom torrlägningsföretaget enligt kostnadsfördelningslängden.

16. RESTRIKTIONER I MARKANVÄNDNING

Rensmassor ska även fortsättningsvis läggas upp och planeras ut i anslutning till diket på sådant sätt att ytavrinning kan ske. Fastighetsägare får inte uppföra plantering, stängsel eller dylikt som kan försvåra underhållet av markavvattningsföretagen. För det fall sådana åtgärder ändå vidtas av fastighetsägaren ska denne stå för merkostnaderna för underhållet.

17. ERSÄTTNINGAR

Omprövningen av torrlägningsföretagen medför inga ersättningar.

18. SAKÄGARE OCH MOTSTÅENDE INTRESSEN

Kretsen av sakägare menar jag består av delägarna i de tre torrlägningsföretagen jämte allmänna intressen (Nynäshamns kommun och Länsstyrelsen). Det är samma deltagande fastigheter i 1943 och 1877 års förrättningar för Elfiken.

Sakägarna är förtecknade i bilaga 9. Fastighetsindelningen framgår av plankartorna. Några egentliga motstående intressen finns inte.

19. KOSTNAD FÖR UTLÅTANDET

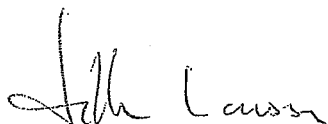
Kostnaderna för detta sakkunniguppdrag uppgår till 91231 kr exklusive moms fram till och med ingivet yttrande. Jag föreslår att jag genom Jordbruksverket fakturerar sökande direkt.

20. ORGANISATION

Med bakgrund av att det inom en relativt kort framtid kan bli aktuellt att lägga ned "Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937" föreslår jag att befintlig förvaltning enligt bestämmelserna i ÄVL (1918:523) ska bibehållas för båda företagen.

21. BENÄMNING

Företagen namn ska även fortsättningsvis vara "Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937" och "Elfvikens torrlägningsföretag år 1943".

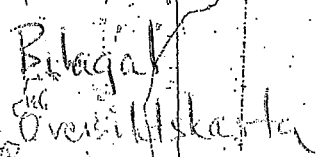
Alnarp den 30 september 2011

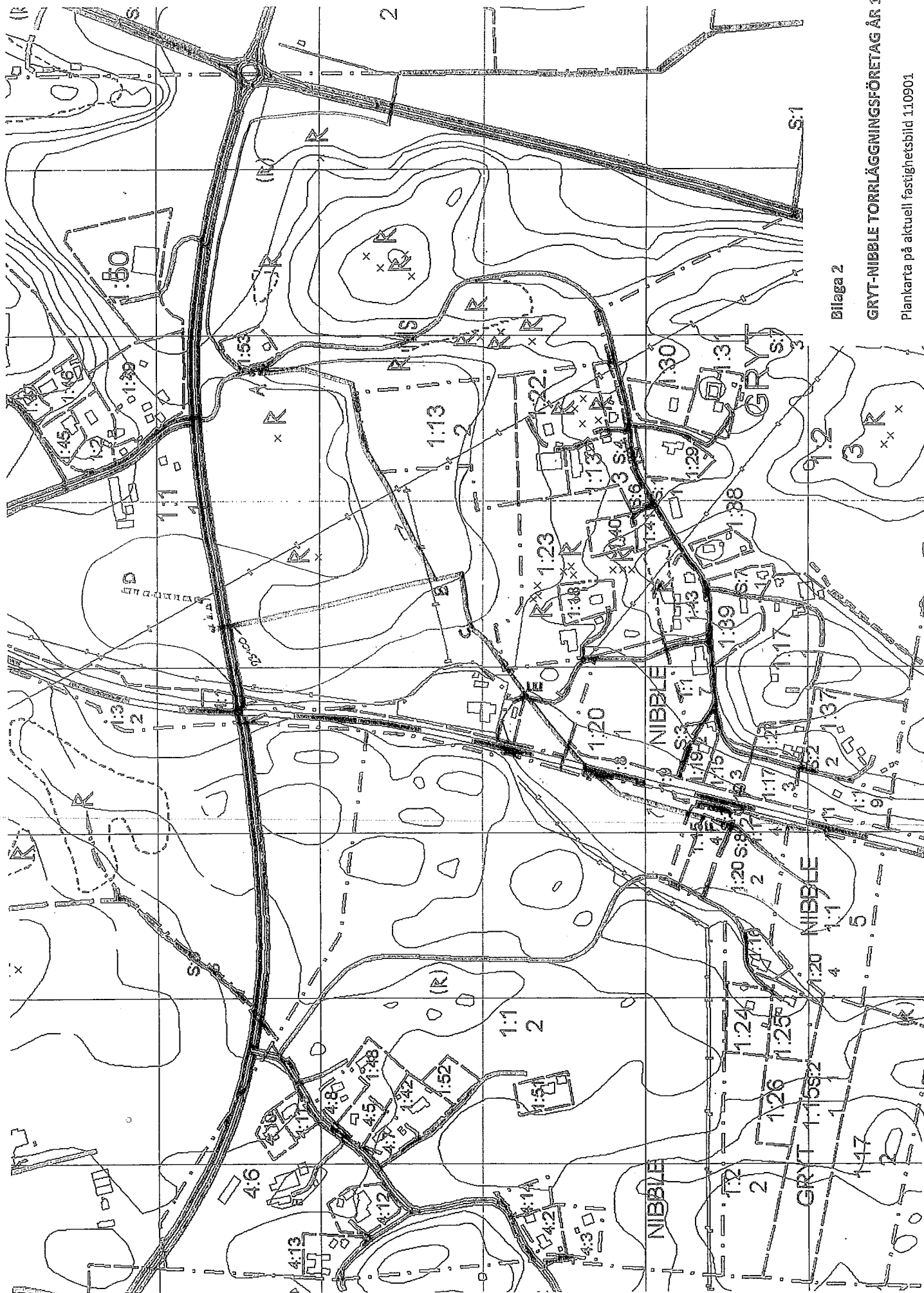
Tilla Larsson

Markavvattningssakkunnig

Bilagor

- 1 Översiktskarta
- 2 Plankarta för "Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937"
- 3 Plankarta för "Elfvikens torrlägningsföretag år 1943"
- 4 Kallelse och anteckningar från samråd den 18 april 2011
- 5 Kostnadsfördelningslängd för framtida underhåll för "Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937"
- 6 Värderingslängd för "Gryt-Nibble torrlägningsföretag år 1937"
- 7 Kostnadsfördelningslängd för framtida underhåll för "Elfvikens torrlägningsföretag år 1943"
- 8 Värderingslängd för "Elfvikens torrlägningsföretag år 1943"
- 9 Sakägarförteckning
- 10 Fastighetskarta

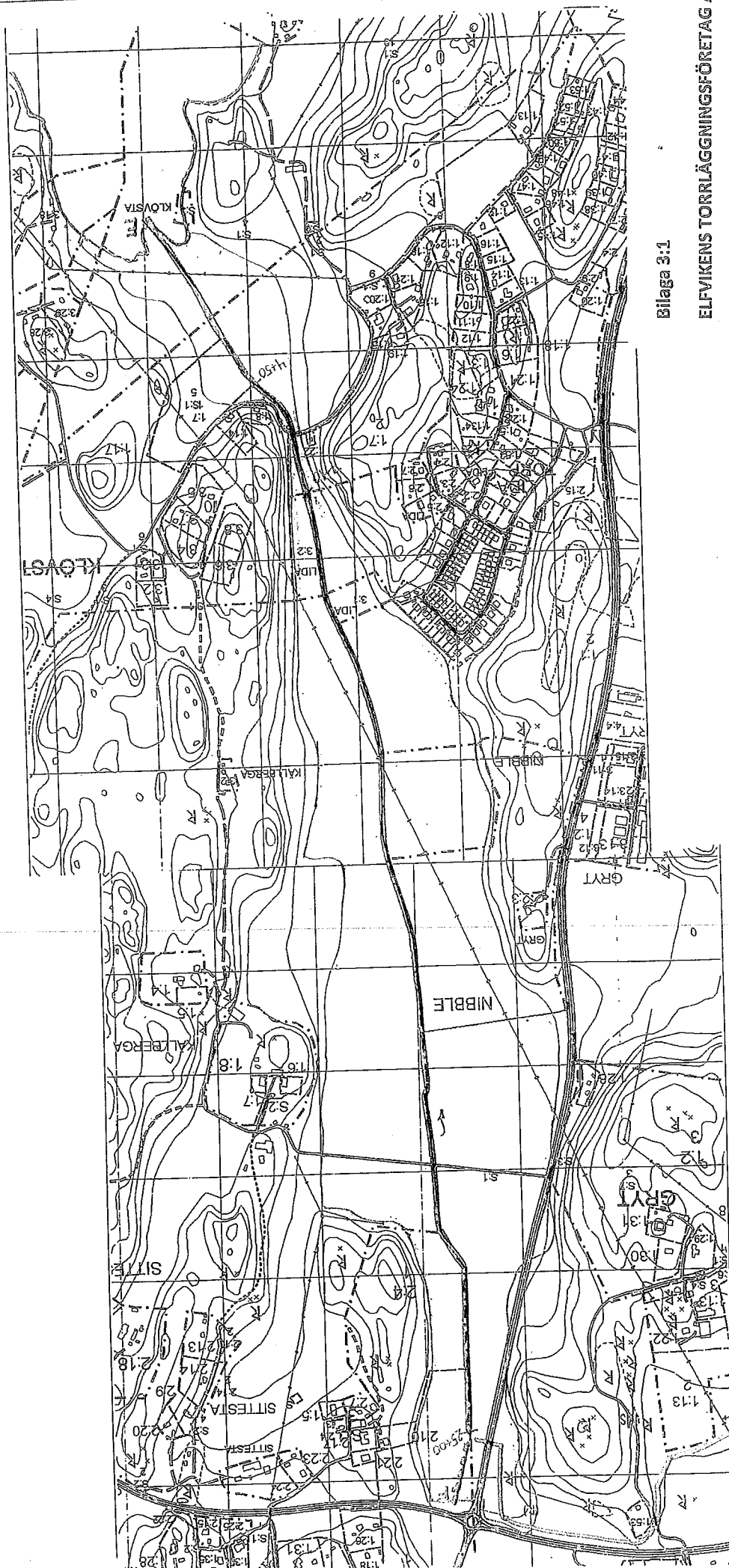

Bilaga 2

GRYT-NIBBLE TORRLÄGGINGSFÖRETAG ÅR 1937

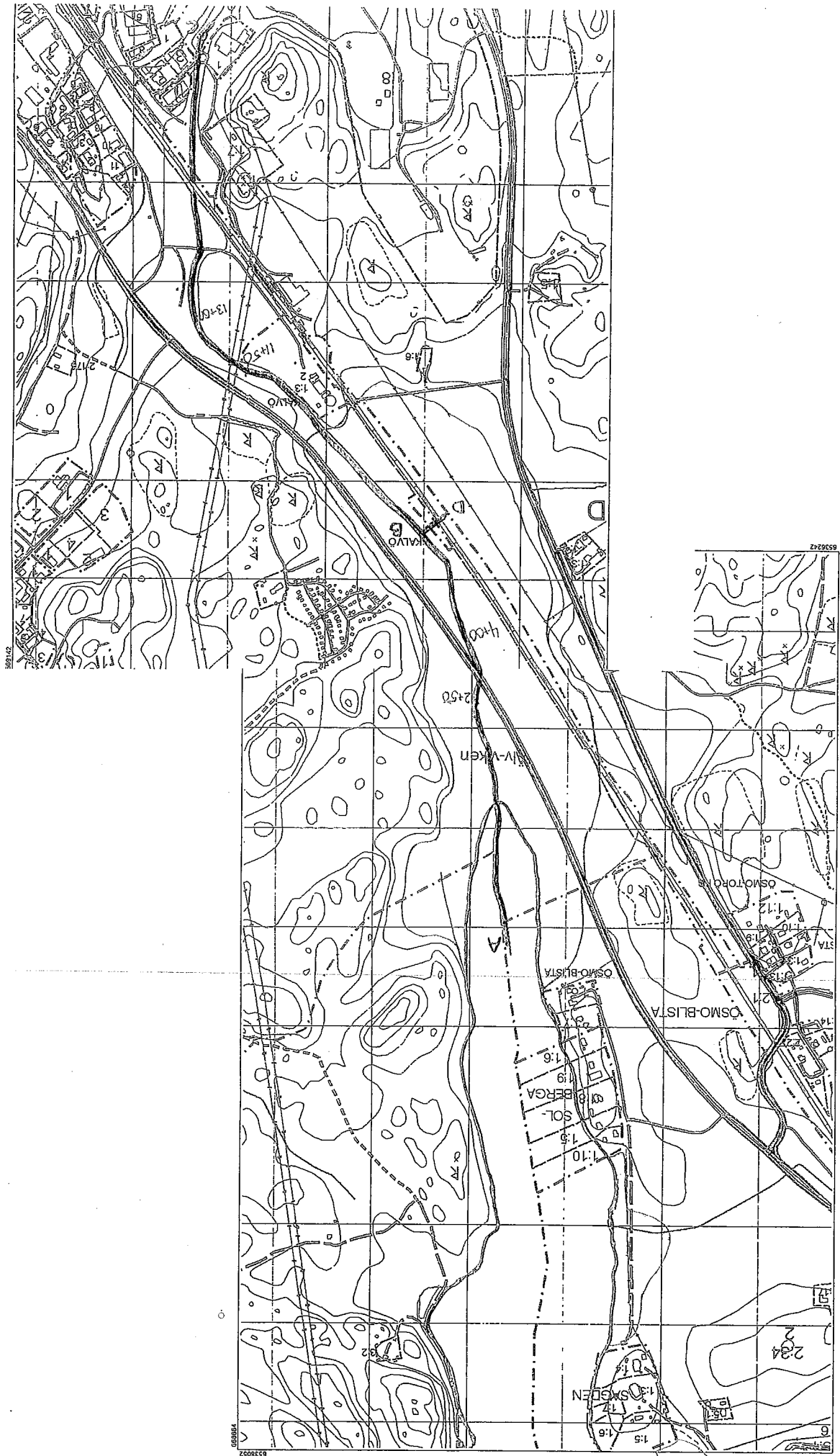
Plankarta på aktuell fastighetsbild 110901

Skala 1:4000

ELFVIKENS TORRLÄGGNINGSFÖRETAG ÅR 1943

Skala 1:8000

Bilaga 3:2

ELFVIKENS TONLÄGGNINGSFÖRETAG ÅR 1943

Plankarta på aktuell fastighetsbild 110901

Skala 1:8000

Gryt - Nibble torrlägningsföretag år 1937

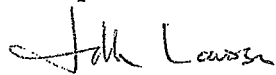
Kostnadsfördelningslängd för framtida underhåll

Uppdaterad efter aktuell fastighetsbild och ägoförhållande 2011-09-01

Fastighet	Fastighetsägare	Avd I A-B-C,B-D	Avd II E-F	Hela företaget
		Andel %	Andel %	Andel %
NIBBLE 1:1	Strängnäs Stift	83,93	57,76	76,48
NIBBLE 1:44	Nynäshamn Energi AB		0,40	0,11
GRYT 1:13	dödsbo Å Söderholm mfl	16,07		11,49
GRYT 1:20	dödsbo Å Söderholm		26,36	7,50
GRYT 1:15	Mats Magnusson		7,61	2,17
GRYT 1:19	Sandra Piedrahita Luis Göran Piedrahita		1,20	0,34
GRYT 1:17	dödsbo Magnusson		6,67	1,90
Summa		100,00	100,00	100,00

Nynäshamns kommun får pga utsläpp av dagvatten en delaktighet i kostnaderna för framtida underhåll av torrlägningsföretaget, se sakkunnigutredning 110930. Den resterande kostnaden fördelas enligt denna kostnadsfördelningslängd på deltagande fastigheter.

Jordbruksverket Vattenenheten
Alnarp 2011-09-20

Tilla Larsson

Gryt Nibble torrlägningsföretag år 1937

Värderingslängd

Uppdaterad efter aktuell fastighetsbild 2011-09-01 /Tilla Larsson

Båtnad i kr enligt 1937 års penningvärde

HL

Fastighet	Ägofigur	Båtnad summa	Båtnad		
			Avd I	Avd II	Hela
NIBBLE 1:1	1-11	759,60	638,99		638,99
NIBBLE 1:1	12-20	1284,00	1080,18		1080,18
NIBBLE 1:1	21-26	516,00	434,27		434,27
NIBBLE 1:1	27-30	520,80	437,93		437,93
NIBBLE 1:1	31-42	980,40	824,58		824,58
NIBBLE 1:1	43-44	122,4		110,27	155,68
NIBBLE 1:1	46	43,20		38,92	
NIBBLE 1:1	47-49	168,00		151,36	151,36
NIBBLE 1:1	53-58	471,00		424,44	424,44
NIBBLE 1:1	68-71	234,00		210,76	210,76
NIBBLE 1:44	45	7,20		6,49	
GRYT 1:20	50-51	122,40		110,27	110,27
GRYT 1:20	52	54,00		48,60	48,60
GRYT 1:20	64-67	297,60		268,11	268,11
GRYT 1:15	59-61	136,80		123,28	123,28
GRYT 1:19	62	21,60		19,44	19,44
GRYT 1:17	63	120,00		108,06	108,06
GRYT 1:13	72-78	777,60	654,05		654,05
Summa		6636,60	4070,00	1620,00	5690,00

Elfvikens torrlägningsföretag år 1943

Kostnadsfördelningslängd för framtida underhåll

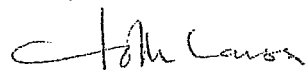
Uppdaterad efter aktuell fastighetsbild och ägoförhållande 2011-09-01

Fastighet	Fastighetsägare	underlag kfl 1943		underlag kfl 1887		avvägd längd
		SA båtnad	Andel %	SA båtnad	Andel %	Andel %
SITTESTA 1:6	Vägområde*	1329,00	4,96	284,72	1,22	3,09
SITTESTA 2:4	K-E & Annika Jonsson	1105,50	4,12	405,20	1,73	2,93
NIBBLE 1:1	Strängnäs Stift	6608,62	24,64	3692,25	15,76	20,20
NIBBLE 1:1	Vägområde*	1512,38	5,64	416,88	1,78	3,71
VIBYNÄS 1:3	Marcus Wallenberg	8685,85	32,39	5249,72	22,41	27,40
KLÖVSTA 1:17	Marcus Wallenberg	343,20	1,28	705,75	3,01	2,15
LIDA 3:1	Henrik von Platen	144,75	0,54	113,60	0,48	0,51
BJÖRSTA 2:34	Henrik von Platen	693,00	2,58	5819,52	24,84	13,71
LIDATORP 1:18	PEAB Sverige AB	193,50	0,72	262,60	1,12	0,92
LIDA 3:2	William Nilsson	174,00	0,65	181,60	0,78	0,71
KLÖVSTA 1:7	William Nilsson	176,80	0,66	251,60	1,07	0,87
ÄLBYS 1:1	Nynäshamns kommun	923,25	3,44	866,40	3,70	3,57
KALVÖ 1:3	Nynäshamns kommun	85,72	0,32	94,25	0,40	0,36
NYNÄS GÅRD 1:2	Nynäshamns kommun	2496,75	9,31	1946,99	8,31	8,81
NYNÄSHAMN 2:154	Nynäshamns kommun	1888,51	7,04	2311,87	9,87	8,45
NYNÄSHAMN 2:154	Vägområde*	329,57	1,23	467,96	2,00	1,61
NYNÄSHAMN 2:2	Trafikverket	127,20	0,47	357,60	1,53	1,00
Summa		26817,60	100,00	23428,51	100,00	100,00

* Vägområdet har jämförts med fastighet och Trafikverket övertar dess båtnad, se vidare sakkunnigutredning.

Jordbruksverket Vattenenheten

Alnarp 2011-09-20

Tilla Larsson

Elfvikens torrlägningsföretag år 1943 och 1877

Värderingslängd uppdaterad efter aktuell fastighetsbild 2011-09-01 /Tilla Larsson

Båtnad i kr enligt 1943 respektive 1887 års penningvärde

AL

Fastighet	1943			1887		
	Ägofigur	Båtnad	Summa	Ägofigur	Båtnad	Summa
SITTESTA 1:6 /vägområde*	1-5	1329,00	1329,00	132a,133	284,72	284,72
SITTESTA 2:4	6-9	1105,50	1105,50	131-132	405,20	405,20
NIBBLE 1:1	17-19	615,00	6608,62	107-108	1191,6	3692,25
NIBBLE 1:1	0,7x20	131,24		119,120,121,122	1362,33	
NIBBLE 1:1	0,5x22	108,75		126-130	1138,32	
NIBBLE 1:1	23-26	1059,00				
NIBBLE 1:1	0,5x27	80,63				
NIBBLE 1:1	0,6x67	162,00				
NIBBLE 1:1	68-72	771,75				
NIBBLE 1:1	0,8x74	144,00				
NIBBLE 1:1	75-76	635,25				
NIBBLE 1:1	77-80	315,75				
NIBBLE 1:1	81-101	2585,25				
NIBBLE 1:1 /vägområde*	10-14	750,75	1512,38	108a	46,4	416,88
NIBBLE 1:1 /vägområde*	15-16	318		119a,120a	163	
NIBBLE 1:1 /vägområde*	0,3x20	56,24		121a,122a	167	
NIBBLE 1:1 /vägområde*	21	13,50		134-135	40,48	
NIBBLE 1:1 /vägområde*	0,5x22	108,75				
NIBBLE 1:1 /vägområde*	0,5x27	80,64				
NIBBLE 1:1 /vägområde*	0,4x67	108,00				
NIBBLE 1:1 /vägområde*	73	40,50				
NIBBLE 1:1 /vägområde*	0,2x74	36,00				
VIBYNÄS 1:3	28-66	7733,25	8685,85	97-98	899,40	5249,72
VIBYNÄS 1:3	102-109	839,25		102-106	797,20	
VIBYNÄS 1:3	171-174	10,85		109-118,123-125a	3353,12	
VIBYNÄS 1:3	175-188	102,50		139-141	200,00	
ÄLBY 1:1	110-119	923,25	923,25	99-101	866,40	866,40
LIDA 3:1	120-123	144,75	144,75	0,5x95	113,60	113,60
LIDATORP 1:18	124-127	86,25	193,50	94	149,00	262,60
LIDATORP 1:18	134-137	107,25		0,5x95	113,60	
LIDA 3:2	128-133	174,00	174,00	93	132,00	181,60
LIDA 3:2				96	49,60	
KLÖVSTA 1:7	138-141	84,80	176,80	89	146,40	251,60
KLÖVSTA 1:7	150-153	92,00		91	48,00	
KLÖVSTA 1:7				92	57,20	
KLÖVSTA 1:17	142-149	343,20	343,20	85	105,60	705,75
KLÖVSTA 1:17	154-157			86	183,00	
KLÖVSTA 1:17				87-88,90	417,15	
BJÖRSTA 2:34	158-170	214,70	693,00	48-49	274,40	5819,52
BJÖRSTA 2:34	189-215	328,40		52-84	5545,12	
BJÖRSTA 2:34	220-228	149,90				

Fastighet	1943			1887		
	Ägofigur	Båtnad	Summa	Ägofigur	Båtnad	Summa
NYNÄSHAMN 2:154	229-231	16,70	1888,51	1-15	408,14	2311,87
NYNÄSHAMN 2:154	0,8x232	8,80		0,25x17	73,50	
NYNÄSHAMN 2:154	0,5x233	44,40		0,25x20	59,85	
NYNÄSHAMN 2:154	0,7x234	53,76		0,5x25	55,68	
NYNÄSHAMN 2:154	235-236	203,20		0,8x27	72,62	
NYNÄSHAMN 2:154	0,5x237	8,50		28	42,60	
NYNÄSHAMN 2:154	0,5x238	8,00		0,5x29	25,80	
NYNÄSHAMN 2:154	239-241	205,20		0,7x30	279,83	
NYNÄSHAMN 2:154	0,8x242	73,44		0,7x31	154,88	
NYNÄSHAMN 2:154	243	57,00		0,7x32	114,10	
NYNÄSHAMN 2:154	0,85x244	103,28		33	129,40	
NYNÄSHAMN 2:154	245-251	186,05		0,25x35	27,65	
NYNÄSHAMN 2:154	0,75x252	40,5		0,6x37	33,52	
NYNÄSHAMN 2:154	0,7x253	51,24		38-39	235,98	
NYNÄSHAMN 2:154	0,7x254	87,36		0,7x40	249,48	
NYNÄSHAMN 2:154	0,3x255	39,83		0,7x41	124,32	
NYNÄSHAMN 2:154	256-257	488,25		43-46	60,72	
NYNÄSHAMN 2:154	0,5x258	17,25		50-51	25,50	
NYNÄSHAMN 2:154	260	57		136-138	138,30	
NYNÄSHAMN 2:154	262-264	71,25				
NYNÄSHAMN 2:154	0,5x265	67,50				
NYNÄSHAMN 2:154 /väg*	0,2x232	2,20	329,57	0,5x29	25,80	467,96
NYNÄSHAMN 2:154 /väg*	0,5x233	44,40		0,3x30	119,92	
NYNÄSHAMN 2:154 /väg*	0,3x234	23,04		0,3x31	66,37	
NYNÄSHAMN 2:154 /väg*	0,5x237	8,50		0,3x32	48,90	
NYNÄSHAMN 2:154 /väg*	0,5x238	8,00		0,4x37	22,34	
NYNÄSHAMN 2:154 /väg*	0,2x242	18,36		0,3x40	106,92	
NYNÄSHAMN 2:154 /väg*	0,25x252	13,5		0,3x41	53,28	
NYNÄSHAMN 2:154 /väg*	0,3x253	21,96		42,47	24,43	
NYNÄSHAMN 2:154 /väg*	0,3x254	37,44				
NYNÄSHAMN 2:154 /väg*	0,7x255	92,92				
NYNÄSHAMN 2:154 /väg*	0,5x258	17,25				
NYNÄSHAMN 2:154 /väg*	261	42				
KALVÖ 1:3	0,15x244	18,22	85,72	0,25x21	41,75	94,25
KALVÖ 1:3	0,5x265	67,50		0,25x24	52,50	
NYNÄSHAMN 2:2	266-275	127,20	127,20	0,25x17	73,50	357,60
NYNÄSHAMN 2:2				0,25x20	59,85	
NYNÄSHAMN 2:2				0,25x21	41,75	
NYNÄSHAMN 2:2				0,25x24	52,50	
NYNÄSHAMN 2:2				0,25x25	27,84	
NYNÄSHAMN 2:2				0,2x27	18,16	
NYNÄSHAMN 2:2				0,5x35	55,30	
NYNÄSHAMN 2:2				36	28,70	
NYNÄS GÅRD 1:2	276-289	2496,75	2496,75	16,16a	112,70	1946,99
NYNÄS GÅRD 1:2				0,5x17	147,00	
NYNÄS GÅRD 1:2				18,19,22	604,00	
NYNÄS GÅRD 1:2				0,5x20	119,70	
NYNÄS GÅRD 1:2				0,5x21	83,50	
NYNÄS GÅRD 1:2				23,26,34	719,60	
NYNÄS GÅRD 1:2				0,5x24	105,00	
NYNÄS GÅRD 1:2				0,25x25	27,84	
NYNÄS GÅRD 1:2				0,25x35	27,65	
Summa		26817,60	26817,60		23428,51	23428,51

* Vägområdet har jämförts med fastighet, se vidare sakkunnigutredning.

Hur man överklagar - dom i mål där mark- och miljödomstolen är första instans

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen. Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen inom tre veckor från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. anslutningsöverklagande) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen inom en vecka från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Mark- och miljööverdomstolen fordras att prövningstillstånd meddelas. Mark- och miljööverdomstolen lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljö-

överdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.